

ע"פ 3144/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 3144/22

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 14.11.2021 ומיום 15.4.2022 בצ"א
48267-05-21 שניתנו על-ידי כבוד השופט ח' מ'
לומפ

בשם המערער: עו"ד איתן פינקלשטיין

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן

החלטה

1. בפני ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 14.11.2021 ומיום 15.4.2022 (צ"א 48267-05-21, השופט ח' מ' לומפ). בית המשפט המחוזי קיבל במלואה את בקשת המדינה לתפיסת רכושו של המערער עד לתום ההליכים נגדו.

2. מקורו של ההליך שבפני בחקירה פלילית שהחלה להתנהל בשנת 2013 והבשילה לכדי כתב אישום שהוגש ביום 24.5.2021 לבית המשפט המחוזי בירושלים, נגד המערער ונאשמים נוספים (ת"פ 47728-05-21). הנאשם העיקרי בפרשה הפלילית הוא אביו של המערער (הנאשם 1, להלן: האב). אמו של המערער נאשמת אף היא בפרשה (ומצוינת בכתב האישום כנאשמת 2, להלן: האם). כתב האישום הוגש גם נגד 5 חברות - 4 מהן (הנאשמות 4-7) בבעלות האב ואחת (הנאשמת 8) בבעלות האם. כתב האישום מייחס לאב ולאם, במסגרת ארבעה אישומים שונים, עבירות מס, הלבנת הון ועבירות נוספות. האישום החמישי בכתב האישום מייחס למערער לבדו עבירה של הלבנת הון לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון).

3. על-פי המתואר בכתב האישום, לאחר שהאב הוכרז כ"חייב מוגבל באמצעים" כמשמעותו בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 ונאסר עליו לכהן כנושא משרה בחברה, הוא הקים ארבע חברות על-ידי אנשי קש במטרה לנהל באמצעותן פעילות מסחרית מבלי לשלם מס או לפרוע את החובות לנושיו. על-פי הנטען, תוך שימוש בארבע החברות שהיו בשליטתו הפיץ האב חשבוניות כוזבות, העביר כספים לשליטתו או לשליטת המערער, הסתיר או השמיד את ספרי הנהלת החשבונות שלהן, ובתום תקופת הפעילות באמצעות החברות - בין שנה לשלוש שנים, לפי העניין - הותיר את כולן במצב של חדלות פירעון. כמו כן, נטען בכתב האישום כי האב הקים באמצעות האם חברה נוספת אשר לא נרשמה במערכות המס במטרה להסתירה מרשויות המס. לענייננו יצוין כי על-פי המתואר באישום החמישי, בין השנים 2006-2008 הורה האב לבעלי חברות שהיו לקוחותיהן של החברות הנאשמות בכתב האישום (להלן: החברות הלקוחות) להעביר תקבולים בסך כולל של למעלה מ-17 מיליון שקלים לחשבונות בנק בארצות הברית בבעלותן של חברת Moran & Meir Computers Inc. (להלן: חברת מורן ומאיר) וחברת Meirtech Computer Ltd. (להלן: חברת מאיר-טק) המצויות בשליטתו של המערער. על-פי האמור בכתב האישום, המערער הוא שניהל את חשבונות הבנק, וכן ידע או לכל הפחות עצם עיניו ביחס לכך שהכספים הועברו אליו על-ידי אביו והם מהווים רכוש אסור. המערער, כך נטען, עשה פעולות בכספים אלו וערבב אותם בחשבונות שבשליטתו במטרה להסתיר או להסוות את מקורם, את זהות בעלי הזכויות בהם, או את מיקומם.

4. במסגרת כתב האישום הוגשה בקשה לחילוט רכושם של הנאשמים אם יורשעו בדינם, לפי סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון, ובגדרה התבקש בית המשפט המחוזי להורות על חילוט הנכסים הבאים (שיכונו להלן יחד: הנכסים):

א. זכויות בנכס מקרקעין בירושלים הרשום על שם המערער ואשתו, כולל זכויות הבנייה בו (להלן: דירת המגורים). בבקשה צוין כי העסקה לרכישת הנכס בוצעה על-ידי האב וכי יש לראות בו את בעליו. עוד צוין כי הנכס טרם עבר פרצלציה ועל כן מתבקש חילוט חלקו היחסי של האב, הכולל על-פי הנטען את זכויותיהם הרשומות של המערער ואשתו.

ב. זכויות בנכס מקרקעין בירושלים בבעלות חברת א. מאיר נדל"ן העיר בע"מ (להלן: חברת מאיר נדל"ן), שהיא חברה בבעלותו של המערער, והוא המורשה והנהנה היחיד בה. בבקשה צוין כי הנכס טרם עבר פרצלציה, ועל כן מתבקש חילוט חלקו היחסי של המערער (להלן: נכס החברה).

ג. איסור דיספוזיציה במניות חברת מאיר נדל"ן (להלן: מניות החברה).

5. בד בבד עם הגשתה של בקשת החילוט הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה למתן צו לסעדים זמניים (צ"א 48267-05-21) לפי סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון וסעיף 136(1) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים). במסגרת זו התבקשו צווי איסור דיספוזיציה ביחס לנכסים וכן חילוט זמני שלהם. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של הנאשמים, ובכללם האב והמערער, לרבות הודעות של גורמים שונים, מסמכי בנק רלוונטיים, דו"חות שהוגשו למס הכנסה, וכן תעודות עובד ציבור רלוונטיות. בקשה זו היא העומדת במוקד הערעור שבפנינו.

6. ברקע הדברים, ובטרם אדרש להחלטתו של בית המשפט המחוזי מושא הערעור, אציין כי במסגרת ניהול החקירה ועוד בטרם הגשת כתב האישום ניתנו צווי תפיסה ביחס לחלק מהנכסים. למען שלמות התמונה אתאר בקצרה את ההליכים הרלוונטיים הנוגעים לכך.

הליכים קודמים שנוהלו בקשר לתפיסת הנכסים בטרם הגשת כתב אישום

7. במהלך חודש אוגוסט 2017, בעת שהתנהלה החקירה, בית משפט השלום בירושלים נתן מספר צווים לתפיסת נכסים של החשודים בפרשה, ביניהם המערער בהליך זה. אלו כללו נכסים בבעלותו של המערער, כמו גם נכסים בבעלות חברת מאיר נדל"ן. בין התפוסים נכללו שלושת הנכסים העומדים במוקד הערעור הנוכחי, וכן חשבונות בנק של הנאשמים, שני נכסי מקרקעין בבעלות חברת מאיר נדל"ן, וכן נכס מקרקעין בבעלות האב והאם. צווים אלו הוצרכו מעת לעת בהתאם לצורכי החקירה (צ"ח 4063-08-17, צ"א 53748-08-17). עררים שהוגשו לבית המשפט המחוזי נגד צווי התפיסה נדחו (עפ"א 31442-11-17, ע"ח 27311-03-18, ע"ח 30699-03-18, ו-ע"ח 57000-05-18). בסופו של דבר, הצווים הוצרכו עד ליום 25.7.2018, הוא המועד שנקבע על-ידי בית משפט השלום כמועד האחרון להשלמת החקירה ולקבלת החלטה בעניין העמדת החשודים לדין.

8. חרף האמור, כבר ביום 7.6.2018 בית משפט השלום הורה על ביטולם של צווי התפיסה תוך הבעת ביקורת על קצב התקדמותה של החקירה (צ"ח 4063-08-17, השופט ד' גבאי ריכטר). המדינה הגישה ערר על כך לבית המשפט המחוזי, אך זה נדחה (ע"ח 28822-06-18, השופט א' דורות). מאז חודש יוני 2018 ועד לחודש נובמבר 2020 הנכסים הוחזקו על-ידי החשודים ללא מגבלות כלשהן, ובמקביל רשות המיסים המשיכה בחקירה שכללה, בין היתר, שיתוף פעולה עם הרשויות בארצות הברית ועם משטרת ישראל.

9. לאחר שהוחלט על הגשת כתב אישום בכפוף לעריכת שימוע, הגישה המדינה בקשות למתן צווי איסור דיספוזיציה בנכסיהם של המערער, אשתו וחברת מאיר נדל"ן. אלו התייחסו לשלושת הנכסים מושא הליך זה, כמו גם לנכס מקרקעין נוסף בבעלות חברת מאיר נדל"ן (אשר נתפס כבר בחודש אוגוסט 2017 ושוחרר בחודש יוני 2018), וכן לרכב מסוג סקודה. בית משפט השלום נעתר לבקשות במעמד צד אחד, בקבעו כי החומר שהוצג בפניו מבסס חשד סביר לביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים בכתב האישום (צ"ח 4063-08-17, השופט א' סילברמן).

10. בהמשך לכך, המערער ואשתו הגישו בקשה לשחרור התפוסים, שכוונה לביטולם של צווים אלה. ביום 22.12.2020 בית משפט השלום קיבל בקשה זו באופן חלקי, והורה על שחרורם של שניים מבין חמשת הנכסים התפוסים - אותם נכסים שהיו רשומים על שם חברת מאיר נדל"ן.

11. כנגד החלטה זו הוגשו שני עררים לבית המשפט המחוזי - ערר מטעם המדינה נגד שחרור אחד מנכסי החברה, וערר מטעם המערער ואשתו לשחרורם של יתר הנכסים התפוסים. לאחר שנשמעו טענות הצדדים, בית המשפט המחוזי מיקד את המחלוקת בשלושת הנכסים העומדים במוקד ההליך שבפני. בית המשפט המחוזי החזיר את הדיון בסוגיית התפיסה של נכסים אלו לבית משפט השלום על מנת שיחליט אם חל שינוי נסיבות המצדיק את תפיסתה של דירת המערער לאחר שזו שוחררה בהחלטה משנת 2018, יבחן אם שחרור נכסיה של חברת מאיר נדל"ן נדרש כדי שלא לסכל את המשך פעילותה, וכן יקבע מה דינן של מניות החברה (אשר דיון בהן לא נכלל במסגרת ההחלטה מיום 22.10.2020). כמו כן, בית המשפט המחוזי הורה על עיכוב ביצועה של החלטת בית משפט השלום בדבר שחרור הנכסים בבעלותה של חברת מאיר נדל"ן עד למתן החלטה בדיון המחודש. בשלב זה הסכימו הצדדים כי צו התפיסה ביחס לשלושת הנכסים שנתפסו יוארך עד שיסתיים ההליך השימוע. בהחלטתו מיום 1.2.2021 נתן בית משפט השלום תוקף להסכמה זו.

החלטותיו של בית המשפט המחוזי בבקשה למתן צווים זמניים לאחר הגשת כתב אישום

12. כפי שניתן להבין, השימוע שהתקיים הוביל להגשת כתב אישום. יחד עמו הגישה המדינה בקשה למתן צו לסעדים זמניים, במסגרתה התבקש חילוט הנכסים, וכן מתן צווי איסור דיספוזיציה ביחס אליהם. המערער התנגד לבקשה, ובית המשפט המחוזי קיים דיונים בה ביום 24.10.2021 וביום 6.2.2022.

13. לטענת המערער, כלל הכספים שהועברו לחשבונות הבנק של חברת מורן ומאיר וחברת מאיר-טק שולמו בעד ציוד מחשב שסיפק המערער לחברות הלקוחות. פעילות עסקית זו התנהלה בשיטת ה"דרופשיפינג" המקובלת בארצות הברית, במסגרתה אדם פועל כמתווך בין לקוחותיו לבין ספקים סיטונאיים ומעביר ללקוחותיו סחורה על-פי הזמנה מבלי שזאת עוברת דרכו, אלא מועברת ישירות מהסיטונאי ללקוח. המערער הוסיף וטען כי לא הוצגה תשתית ראיתית לכאורית להוכחת המיוחס לו בכתב האישום, וכי למעשה התשתית הראיתית הקיימת מוכיחה שהסחורה בגינה בוצעו התשלומים סופקה לחברות הלקוחות. עוד טען המערער כי האב לא ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ולמצער כי לו עצמו לא הייתה כל ידיעה על ביצוע העבירות. כמו כן טען המערער כי מרבית העבירות המיוחסות לו על-ידי המדינה התיישנו, וכי ההליכים נגדו מהווים אכיפה בררנית בהשוואה לאחרים שעבדו עם האב באותה התקופה. לבסוף נטען כי חילוט הנכסים אינו מידתי נוכח הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות והתמשכות ההליך סביב בקשת החילוט, כמו גם הפגיעה הנמוכה בנושים של האב, והנזק הכלכלי והעסקי שייגרם למערער עצמו. המדינה טענה, מנגד, כי המערער שינה את גרסאותיו בחקירה באופן שמחליש את גרסתו, וכן כי היקף ייבוא הסחורה לישראל אינו תואם את היקף הכספים שקיבל המערער מהחברות הלקוחות.

14. כדאי להקדים ולציין כבר עתה כי טיעוניהם של הצדדים התמקדו גם במשקל הראייתי שייחסה המדינה למסמכים שונים, שלטענתה ניתן ללמוד מהם על מודעותו של המערער לפליליות מעשיו של האב, כפי שיבואר להלן.

15. ראשית, הצדדים נחלקו בשאלה עד כמה ראוי להסתמך על מכתב של האב למס הכנסה מיום 30.4.2009, שבו הוא ביקש ארכה להגשת דו"חות. במכתב צוין, בין היתר, כך:

"אלעזר [האב - ד' ב' א'] חייב לשלם כסף למס הכנסה שלא ויתרו ולנושים שלו לכן אלעזר המשיך לעבוד בעזרת אנשים אחרים והילדים שלו אחרת הוא לא היה חי. מאיר אמסלם [המערער - ד' ב' א'] הבן הבכור של אלעזר בגיל 18

יום אחד מיד פתח את חברת 'בנדה מחשבים בע"מ' כדי שאלעזר יוכל להמשיך לעבוד. המצב היה קשה מאד ולאחר החתונה של מאיר הוא עזב את הארץ טס לחיות בארה"ב. מאיר בעיקר רצה להתרחק מהמצב הקשה של אבא שלו ומכל החובות והוא חי בארה"ב כבר 5 שנים".

המכתב נוסח ונחתם על-ידי האב אך צוין בו כי הוא נכתב גם בשם "בני ביתו". המכתב הוצג למערער בחקירתו, והוא טען בה כי אינו זוכר אותו. כשנשאל האם פתח את חברת "בנדה מחשבים" עבור אביו, השיב "זה סיפור לפני 20-10 שנה" (ראו: הודעת המערער מיום 24.11.2020, עמ' 3 שורות 60-78; להלן: הודעת המערער). המדינה טענה כי מכתב זה מלמד שהמערער ידע על חובותיו של האב ועל כך שהוא מסתיר נכסים. המערער טען, מנגד, כי הוא כלל לא היה מודע לתוכן המכתב. המערער הוסיף וטען כי הסתמכות על מכתב זה מנוגדת לסעיף 4 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות), המורה כי "במשפט פלילי אין הורה וילד כשרים להעיד האחד לחובת משנהו, ואין כופים אחד מהם להעיד לחובת אדם המואשם יחד עם משנהו בכתב אישום אחד".

16. שנית, הצדדים התייחסו גם לדברי המערער בהודעתו, בתשובה לשאלה שהוצגה לו: "אנחנו יודעים שהיית למעשה איש קש של אבא שלך בחברת בנדה מחשבים, תגובתך?". תשובת המערער לכך הייתה: "אין לי מה להגיד על זה היית[ה] תקופה קשה שאבא [ש]לי עבר תקופה קשה, פתח חברה על שמנו ואני לא זוכר מה היה" (ראו: הודעת המערער, עמ' 2, שורות 47-49). כשהוצגה לו ההודעה, בטרם חתם עליה, מחק המערער את המילים "פתח חברה על שמנו" (ראו: פסקה 22 להחלטתו של בית המשפט המחוזי מיום 14.11.2021).

17. שלישית, הצדדים נחלקו בשאלה האם ניתן להסתמך על תעודת עובדת ציבור (לא מתוארכת) שערכה גב' איילה קריספין, מנהלת חטיבת מאגרי מידע ברשות המיסים, באשר לשווי הסחורות שיובאו עבור החברות הלקוחות. המערער העלה טענות אף נגד ההסתמכות על מסמך זה. בעיקרו של דבר, המערער טען, כי מדובר בעדות מפי השמועה, שכן האמור בתעודה נסמך על דיווח שביצע האב לרשות המיסים ביחס לסחורה המיובאת שעברה במכס והועברה לחברות הלקוחות. לשיטת המערער, אין בכך כדי להוכיח את היקף הסחורות, אלא לכל היותר להוכיח מה היה היקף הייבוא שעליו דיווח האב. עוד הוסיף המערער כי בשל העובדה שתעודת עובדת הציבור מבוססת על דיווח של האב, שימוש בה כראייה נגדו עומד אף הוא בניגוד לסעיף 4 לפקודת הראיות.

18. רביעית, הצדדים נחלקו לגבי המשקל שיש לייחס להודעתו של עמיל מכס (סוכן מכס) שייצג את האב מול רשויות המכס והעיד כי האב ביצע "כשני משלוחים, שלושה משלוחים בחודש" וכי שווי כל משלוח נע בין 1,000 ל-10,000 דולרים (ראו: הודעתו של יצחק נגר מיום 1.12.2020, עמ' 1 שורה 18 עד עמ' 2 שורה 1). לשיטת המדינה, מדברים אלו של עמיל המכס ניתן ללמוד כי אכן התקיים פער כמתואר בין הסכומים שהועברו לחשבונותיו של המערער לבין הסחורה שיובאה לארץ כנגדם. מנגד, לטענת המערער, לא ניתן להסתמך על דברים אלו, המבוססים אך ורק על גרסת האב.

19. ביום 14.11.2021 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת האישום המיוחס למערער וכי אלו מצדיקות את החילוט האמור. ביחס למודעותו של המערער לפעילות הפלילית של האב, נקבע כי זו נלמדת מדבריו ומהתנהגותו בחקירתו מיום 24.11.2020. עוד נקבע כי הפער בין שווי הסחורות שיובאו עבור החברות הלקוחות (3,433,975 שקלים) לסכום שהועבר לחשבונות הבנק של החברות בשליטת המערער בארצות הברית (כ-17 מיליון שקלים), כפי שזה נלמד מתעודת עובדת הציבור, מהווה אף הוא ראיה מפלילה לכאורה. לבסוף נקבע כי על העברת

הכספים מהחברות הלקוחות לחברות שבבעלות המערער ניתן ללמוד מעדויותיהם של בעלי החברות הלקוחות, וכי על הפעולות שביצע המערער בכספים שהועברו אליו ניתן ללמוד מהתדפיסים של חשבונות הבנק בארצות הברית.

20. ביום 15.4.2022, ניתנה החלטה משלימה, במסגרתה קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת המדינה במלואה והורה על מתן הצווים הזמניים המבוקשים ביחס לנכסים. במסגרת החלטה זו, דחה בית המשפט המחוזי את טענות המערער לפיהן חילוטם הזמני של הנכסים אינו מידתי. בית המשפט המחוזי הוסיף ודחה את טענותיו של המערער ביחס לקבילותה של תעודת עובדת הציבור ולמשקלה, וקבע כי אלו יתבררו בהליך העיקרי. כמו כן, בית המשפט המחוזי קבע, כי לצורך שלב זה של ההליך, אין לראות בתעודת עובדת הציבור שהוגשה במקרה זה ראיה ישירה מפי האב וממילא הגשתה אינה מנוגדת לסעיף 4 לפקודת הראיות. לבסוף, בית המשפט המחוזי קבע כי "ההסברים האלטרנטיביים" שהציע המערער לפער בין שווי הסחורות שיובאו ארצה לחברות הלקוחות לבין הסכומים שהועברו לחשבונות הבנק בארצות הברית, אינם משכנעים.

טענות הצדדים בערעור

21. הערעור שבפני מכוון כלפי שתי החלטות אלה של בית המשפט המחוזי, והוא מתמקד במעורבותו הפלילית של המערער ובמודעותו לתכנית שלפי הנטען רקם האב להסתרת הנכסים מנושיו ולהוצאתה אל הפועל. טענתו המרכזית של המערער היא כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שייחס משקל ראייתי לתעודת עובדת הציבור. אשר לתוכנה של התעודה, נטען כי היא נסמכת באופן בלעדי על דיווחו של האב למכס, ולפיכך היא אינה יכולה לשמש ראיה קבילה לאמינות תוכנו של הדיווח. בהקשר זה המערער טוען כי הדיווח של האב לשלטונות המכס אינו מחייב אותו, וכי למעשה הסכום של 17 מיליון שקלים שהועבר לחשבונות הבנק בארצות הברית שולם במלואו כנגד ציוד מחשבים שנרכש על-ידי החברות הלקוחות ויובא ארצה.

22. עוד טוען המערער כי הראיות הלכאוריות היחידות נגדו, פרט לתעודת עובדת הציבור, הן תדפיסי חשבון הבנק המעידים על ההעברות הבנקאיות שבוצעו בין החשבונות של החברות שבבעלותו לחשבון האם ולחשבון הפרטי של המערער ואשתו. לדבריו, תדפיסים אלו אינם מלמדים על ביצוע פעולות בכספים לשם הסתרתם, ולמעשה מדובר בהלוואות בעלים שניתנו לחברת מאיר ומורן. בנוסף, לטענת המערער, פעולות אלו בוצעו לאחר חודש מרץ 2008, בעת שבוטלה ההכרזה על האב כחייב המוגבל באמצעים. בסיכומו של דבר טוען המערער כי למעט תעודת עובדת הציבור לא הוצגו די ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לו ולאב בכתב האישום, וכי אין לקבל תעודה זו כראיה. ממילא, לטענתו, יש להורות על בטלות הצווים הזמניים לחילוט הרכוש.

23. ביום 26.10.2022, בהתאם להחלטה שניתנה, התקבלה תגובת המדינה לערעור. המדינה סומכת ידיה על קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי שהתרשם ממכלול הראיות שהובאו בפניו. לשיטת המדינה, הראיות הקיימות בתיק מבססות לכאורה סיכוי סביר להרשעתו של המערער, וממילא מצדיקות להורות על החילוט הזמני של הנכסים הנדונים. המדינה מוסיפה ומדגישה כי מקומן של טענות המערער להיות מוכרעות בהליך העיקרי. לשיטת המדינה, המערער היה מודע לכך שאביו פעל על מנת להסתיר הכנסות מנושיו, ולכל הפחות עצם את עיניו ביחס לכך. בעשותה כן, ביקשה המדינה ליתן משקל ראייתי משמעותי לארבעת המסמכים שפורטו לעיל. עוד טענה המדינה כי בניגוד לגרסתו של המערער, הכספים שהועברו מהחברות הלקוחות לא הועברו בתמורה לסחורה שנמכרה על-ידי

חברת מאיר-טק או על-ידי חברת מורן ומאיר, וכי למעשה יש לראות בהם כספים שמקורם בהונאת נושים. המדינה מדגישה, כי גרסת המערער ביחס להיקף הסחורה שהגיעה מארצות הברית היא גרסה כבושה, שלא הועלתה בחקירתו. מכל מקום, לשיטת המדינה, גרסה זו אינה מתיישבת עם מכלול חומר הראיות שהוצג, לרבות ההודעות שמסרו בעלי החברות הלקוחות ותדפיסי חשבונות הבנק.

24. הדיון בערעור התקיים בפני ביום 30.10.2022, ובו הצדדים חזרו על עיקרי טענותיהם, וכן הוסיפו פרטים והבהרות.

25. המערער חזר והציג את גרסתו לפיה כנגד הסכומים שהועברו לחשבונו נשלחו לארץ סחורות באותו היקף. הוא אינו מחויב, כך נטען, לדיווח לרשויות המכס שבוצע כולו על-ידי האב ועל אחריותו. ממילא, כך נטען, אף עמיל המכס לא יכול היה לדעת מהו היקף הסחורות לאשורן, מעבר לדברים שצוינו מפי האב. המערער מודה אמנם שידע על כך שאביו נתון בקשיים כלכליים, ולפיכך פעל על-מנת לפתוח חברה על שמו, אך באותה עת הוא עצמו היה בן 18 בלבד כך שלא היה מודע למלוא התמונה המורכבת של פעילות האב. המערער מוסיף וטוען, כי אין קושי בכך שסייע לאביו, כל עוד כנגד הכסף שמועבר לחשבונו נשלחת סחורה באותו היקף.

26. בא-כוחו של המערער טוען עוד, כי הנטל להוכיח שמקורם של הכספים שהתקבלו ברכוש אסור, מוטל על כתפי המדינה, וכי היא לא עמדה בו. לצד זאת, הוא מוסיף וטוען כי ביכולתו להציג כרטסת הנהלת חשבונות של ספק מרכזי של סחורה בארצות הברית, אשר לשיטתו יכולה להעיד על כך שסחורה סופקה על-ידו בהיקפים ניכרים (כנגד התשלום שהועבר לחשבונות הבנק של החברות שבבעלותו של המערער). בא-כוחו של המערער מציין כי הכרטסת הגיעה לידין רק בימים האחרונים.

27. באשר לפן המעשי של הדברים, המערער מדגיש את ההכבדה העצומה של החילוט על ניהול עסקיה של חברת מאיר נדל"ן. בהקשר זה צוין כי פעילותה העסקית של החברה מאופיינת במינוף גבוה המבוסס על משכון נכסי החברה וקבלת הלוואות בגינם, פעולות שאין ביכולתה לעשות כל עוד נותר צו איסור הדיספוזיציה על כנו. מטעם זה אף נטען, במענה לשאלה שהוצגה במהלך הדיון, כי צמצום צווי התפיסה הזמניים כך שלא יחולו על מניות החברה לא יסייע למערער. המערער הוסיף וציין כי פניותיו העסקיות לבנקים נענות בסירוב בשל איסור הדיספוזיציה בנכסי החברה, אך זאת מבלי שהציג מסמכים התומכים בטענתו. עוד מבהיר המערער כי החברה והנכס השייך לה לא קשורים כלל להתנהלות העסקית של אביו.

28. מנגד, המדינה טוענת כי דין הערעור להידחות. המדינה סבורה שיש לייחס משקל רב, בשלב הנוכחי, לפערים בין הדיווח על היקף הסחורה המיובאת לבין הכספים שהתקבלו בחשבונות הבנק. המדינה אף מוסיפה ומציינת כי לשיטתה אפילו הייתה התאמה בין הכספים שהועברו והסחורה שנשלחה, עצם שיתוף הפעולה עם התנהלות עסקית זו מצד האב מהווה התנהגות אסורה. כמו כן, לשיטת המדינה יש לייחס משקל רב לכך שגרסתו של המערער בדבר סחורות שיובאו כנגד התשלומים היא גרסה כבושה, שלא נשמעה בחקירתו במשטרה, ודי בכך כדי לדחותה, בוודאי לצורך שלב זה של ההליך.

29. באשר לכרטסת הנהלת החשבונות שהמערער ביקש להגיש, עמדת המדינה היא שמדובר בראיה חדשה שאין להגישה בשלב זה לבית המשפט. לצד זאת, באת-כוחה של המדינה הצהירה כי רשויות החקירה והתביעה נכונות לבחון

אותה, ובמידת הצורך לבצע השלמת חקירה.

30. באשר להכבדה הנגרמת בשל החילוט המדינה מצביעה על כך שדירת המגורים לא עברה פרצלציה וממילא דיספוזיציה בה אינה מעשית. בכל הנוגע לנכסי החברה ולהשלכה של איסור הדיספוזיציה על ההתנהלות העסקית של החברה, צוין כי עוד בשנת 2020, במסגרת הדיון בצווים הזמניים, טען המערער כי החברה "עומדת בפני קריסה", אך למעשה - כך נטען - היא ממשיכה בפעילותה. ממילא, נטען כי אין לייחס משקל מכריע לטענת ההכבדה על הפעילות העסקית, שלא גובתה בראיות מתאימות (למעט תלושי המשכורת של המערער שהוצגו). עוד מדגישה המדינה, כי צו איסור דיספוזיציה במניות משמש אמצעי מידתי יותר בהשוואה לצו איסור דיספוזיציה בחשבונות הבנק של החברה, שלא התבקש במקרה זה.

31. באת-כוחה של המדינה מוסיפה, כי לפני מספר חודשים נשלחה פנייה למערער מרואת החשבון של יחידת החילוט, על-מנת לאפשר בדיקה באשר למצבה של החברה, והמערער סירב לשתף פעולה. אילו הייתה מתבצעת בדיקה זו, כך נטען, ניתן היה לבחון שינוי באופן תפיסת נכסיה של החברה. לשיטת באת-כוח המדינה, בהתחשב בכך שיחידת החילוט היא גוף נפרד מהתביעה, המערער היה צריך לשתף עמה פעולה. מנגד, בא-כוח המערער מצוין כי הבדיקה הנוספת שביקשה רואת-החשבון לערוך עשויה בכל זאת לחשוף אותו לסיכון נוסף של תפיסת נכסים וחקירה משלימה.

דיון והכרעה

32. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים בכתב ובעל-פה, אני סבורה שדין הערעור להידחות, בנתון להבהרות שנוספו מצד המדינה במהלך הדיון, כמפורט להלן.

33. הסמכות ליתן צו זמני לחילוט נכסי נאשם בעבירות של הלבנת הון, עוד בטרם הוכרע דינו, מעוגנת בסעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון יחד עם סעיף 36(א) לפקודת הסמים המסוכנים. הרציונל העומד בבסיסם של סעיפים אלו הוא מניעת הברחה של נכסים על-ידי נאשם שמשפטו מתנהל, כדי להבטיח את האפשרות להורות על חילוט נכסיו בתום ההליך הפלילי, אם יורשע בדינו. אל מול תכלית זו יש לשקול את הפגיעה בזכות הקניין של הנאשם, שבשלב הדיוני שבו מתבקש צו לחילוט נכסיו עומדת לו חזקת החפות (ע"פ 6532/17 מדינת ישראל נ' חסדי דוד לעדת הבוכרים, פסקאות 29-28 (8.4.2018)).

34. האיזון בין שתי התכליות נמצא בחובתו של בית המשפט לבחון הן את התשתית הראייתית הלכאורית והן את מידתיותו של הצו הזמני. באשר לבחינה הראייתית, בשלב הדיון בבקשה למתן סעד זמני, "על בית המשפט לבחון את דיות הראיות במישור הלכאורי ולהשתכנע כי קיים 'פוטנציאל חילוט' במובן זה שהראיות לכאורה מקימות סיכוי סביר לכך שבתום ההליך הפלילי יורשע הנאשם בעבירות המיוחסות לו וכי בעקבות אותה הרשעה ניתן יהיה להורות על חילוט רכוש" (ע"פ 5140/13 מדינת ישראל נ' אוסקר, פסקה 9 (29.8.2013)). כן ראו: ע"פ 8312/17 בנימין נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (17.4.2018)). באשר למידתיות הצו, בית המשפט נדרש לבחון האם יש בנמצא אמצעים חלופיים לתפיסת רכוש, שיבטיחו את פוטנציאל החילוט בתום ההליך, ואשר פגיעתם בקניינו של הנאשם פחותה (ע"פ 80/19 מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.8.2019)).

35. במסגרת הערכת הראיות לכאורה, ישנה כמובן חשיבות לבחינת מודעותו של הנאשם לביצוע העבירה של הלבנת הון. בעניין זה, סעיף 3(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון (שלפיו, בין היתר הועמד הנאשם לדין) דורש כוונה מיוחדת, לפיה הפעולה ברכוש האסור נעשתה, כלשון הסעיף, "במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו". כפי שצינתי בעבר, "הפקדת כספים שמקורם בפעילות בלתי חוקית בחשבון בנק שבו כספים כשרים היא אחת הדוגמאות המובהקות למקרה שבו הנסיבות מלמדות על קיומה של 'כוונה להסתיר' במטרה לנתק את הזיקה בין המקור האסור של הכסף לבין המשך השימוש הלגיטימי בו (ע"פ 5365/21 קוכמן נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (17.8.2021). כן ראו: ע"פ 8551/11 סלכגי נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (12.8.2012); ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פסקה 96 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן (29.12.2015)).

36. אני סבורה כי בעת הזו הפערים שעליהם הצביעה המדינה בין הראיות לכאורה באשר להיקף הסחורה שיובאה לבין היקף התשלומים שהועברו לחשבון החברות שבבעלות המערער, מצדיקים את ההחלטה שהתקבלה בדבר מתן הצו לחילוט זמני של הנכסים. בנסיבות דנן, התרשמתי כי די בראיות הלכאוריות שהוצגו הן ביחס למעשיו של האב לצורך הסתרת הנכסים מנשיו והן למודעותו של המערער לכך, לרבות האפשרות שעצם את עיניו. הראיות הלכאוריות שהוצגו (ובעיקר הודעות בעליהן של אותן חברות כפי שפורטו בעיקרי הטיעון מטעם המדינה) מלמדות על כך שהאב הורה לחברות הלוקחות להעביר כספים לחשבונות הבנק בארצות הברית של החברות שבשליטתו של המערער. יש לכאורה קושי של ממש בגרסתו של המערער כי הכספים שהתקבלו הועברו בתמורה לסחורה בהיקף מתאים, שכן היא אינה עולה בקנה אחד עם תעודת עובדת הציבור ועם הודעתו של עמיל המכס. אלו מלמדים על הדיווח שהעביר האב לרשויות המס בתקופה הרלוונטית. אכן, הדיווח לרשויות המס אינו עדות לאמיתות תוכנו אולם העובדה שזה היה הדיווח ב"זמן אמת" היא בעלת משקל מספיק בשלב הנוכחי. לעניין טענתו של המערער לאי-קבילותה של התעודה בשל הסייג לעדותם של הורה וילד (סעיף 4 לפקודת הראיות), מקומה להתברר בהליך העיקרי, וכל טענות הצדדים שמורות.

37. על כך יש להוסיף, כי ניסיונו של המערער להצביע על התאמה לכאורה בין הכספים שהתקבלו לבין היקף הסחורות מהווה, למעשה, גרסה כבושה, משום שבחקירתו הוא לא הצביע על גרסה סדורה המלמדת על ייבוא סחורה לארץ. גרסה זו נזכרה לראשונה במסגרת עיקרי טיעון שהגיש לבית המשפט המחוזי (ביום 10.10.2021), ואינה נזכרת בהודעות הרבות שמסר קודם לכן במשטרה. לצורך שלב זה של ההליך, די אם כן בראיות שהוצגו כדי לבסס תשתית ראייתית לכאורית למודעותו של המערער בדבר "כוונה להסתיר".

38. לנוכח כל האמור, לא שוכנעתי כי יש להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי בדבר קיומן של ראיות לכאורה להרשעתו של המערער בתום ההליך, וממילא לקיומו של "פוטנציאל חילוט".

39. לצד האמור, ולנוכח הדברים שנשמעו מפי באי-כוח הצדדים בדיון, יש מקום לומר כי לכאורה יש טעם רב בבדיקת הראיות החדשות שהמערער ביקש להציג. אני רושמת בפני את הצהרת המדינה בדבר נכונותה לעשות כן. ממצאי השלמת החקירה יועברו לבא-כוח המערער בהקדם, ובהתאם הוא יוכל לשוב ולפנות לבית המשפט המחוזי, ככל שיעלה צורך בכך. בשלב זה איני מביעה כל עמדה לגופן של הראיות הללו.

40. אשר למידתיות הצווים הזמניים, לא נעלמה מעיניי הטענה להכבדה של צווי הדיספוזיציה על פעילותה העסקית של החברה, גם אם זו לא גובתה בראיות מתאימות ומספקות. מכל מקום, לעת הזו נדמה שאין מנוס מכך, לצורך הבטחת האפשרות לחילוט הנכסים ככל שהנאשם ואביו יורשעו בדינם. עוד יש ליתן משקל לטענת המדינה בדבר

הבחירה באפשרות של צו איסור דיספוזיציה על מניות החברה, המקלה עם החברה ביחס לאפשרות של הטלת הגבלות על חשבונות הבנק שלה.

41. באשר לבדיקת מצבה של החברה אוסיף כי ניתן אך להצטער על כך שחוסר האמון השורר בין הצדדים הקשה על קידומו של פתרון מעשי לביצוע בדיקה שהיא לכאורה נחוצה. ניתן לקוות כי לאחר מתן החלטתי זו תימצא הדרך לבצע בדיקה זו, ולו באופן חלקי.

42. יש להדגיש: כל המעיין במסמכים שבתיק, כמו גם בכתב האישום עצמו, יכול להתרשם, ודומה שאין על כך חולק, כי "המוציא והמביא" בפרשה זו הוא אביו של המערער, הנאשם העיקרי. אולם, אין בכך כדי לפטור בשלב הנוכחי את המערער עצמו ואת החברה שבבעלותו מתחולתם של צווי חילוט זמניים. כמובן, הדברים יתבררו לאשורם בגדרו של ההליך העיקרי.

43. סוף דבר: בנתון לאמור לעיל הערעור נדחה.

ניתנה היום, י"ט בחשוון התשפ"ג (13.11.2022).

ש ו פ ט ת